

Intressekonflikter

Även om de flesta anmälningar till HSAN förorsakas av behandlings- eller diagnosskador så finns där även sådana, där anmälaren menar att läkaren agerat på ett sådant sätt att patientens intressen skadats. Här presenteras fyra fall, två där patienterna anser att behandlingen skett utan samtycke från deras sida, ett fall där läkare åsidosatt sin tystnadsplikt och slutligen ett där patienten informerats om cancerdiagnos på ett olämpligt sätt

Lämnade ut uppgifter utan patientens samtycke

Anmälare: Patienten
Anmälda: Två företagsläkare
Orsak: Obehöriga delgavs resultat av psykologutredning
HSAN 499/97

En 51-årig kvinna genomgick på begäran av arbetsgivaren en psykologutredning. Läkaren A som var ansvarig för den gjorda utredningen utfärdade ett intyg i vilket fanns uppgifter om patientens hälsa (funktionsbrister). A lät sedan arbetsgivaren och ytterligare en företagsläkare B ta del av intyget. B kontaktade i sin tur patientens husläkare och informerade om innehållet i detta.

Patienten har anmält läkarna för att de åsidosatt sin tystnadsplikt.

Enligt företagsläkare A: sin journalanteckning hade personalchefen krävt ett intyg om patientens hälsa och funktion. A hade sedan meddelat patienten, att vid utredningen framkommit fakta, som berättigade henne till sjukskrivning och att hon avsåg att kontakta personalchefen. Att i denna kontakt ingick att informera om patientens hälsotillstånd ansåg läkaren självklart. Detta låg i patientens intresse, eftersom det fanns stor risk för att arbetsgivaren kunde friställa patienten, om det inte fanns underlag för sjukskrivning.

Företagsläkare B hade tidigare fått patientens tillstånd att rekvirera patientens journaler från hennes husläkare. B tog nu kontakt med husläkaren för samråd angående patientens hälsoproblem, bland annat med stöd av A:s utredning. Läkarna kom överens om att remittera patienten till reumatolog.

Bedömning och beslut

Nämnden framhöll, att sekretess gäller inom hälso- och sjukvården för uppgift om enskildas hälsotillstånd och personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller honom närstående lider men. A kan inte lastas för sina kontakter med arbetsgivaren och sin kollega, eftersom patienten, såvitt framgår av utredningen, uppsökte A i samråd med arbetsgivaren och inte haft någon invändning mot de kontakter läkaren sedan tog.

B hade visserligen tillgång till husläkarens journal, men hon borde ha inhämtat patientens samtycke innan hon tog kontakt med husläkaren. Hon har därför av oaktsamhet åsidosatt sina åligganden.

Ansvarsnämnden ålade B en erinran men lämnade i övrigt anmälan utan åtgärd.

Gavs cancerdiagnos per telefon

Anmälare: Patienten
Anmäld: Gynekolog
Orsak: Olämpligt sätt att informera om provsvar
HSAN 938/99

En 53-årig kvinna hade sökt läkaren för en knöl i bröstet. Hon remitterades för mammografi och eventuell punktion. Av remissvaret framgick misstanke om en mammarcancer.

Patienten har anmält läkaren för att han ringde upp henne på arbetet och meddelade att hon drabbats av bröstcancer. Efter detta orkade hon inte full-

följa dagens arbetsuppgifter utan fick storgåtande hjälpas hem av en kamrat. Hon anser att läkaren brustit i omtanke och respekt genom det sätt han meddelade henne cancerdiagnosen, särskilt som han kände till att hennes mor och moster avlidit till följd av bröstcancer.

Läkaren har uppgett att när han fick remissvaret var det hans sista arbetsdag före julhelgen. Han bedömde det därför som ytterst angeläget, att patienten snabbt skulle komma till behandling, och han hade därför ordnat tid för besök på kirurgklinik redan i mellandagarna. Patienten måste informeras om detta, och han kontaktade henne per telefon för att meddela henne om att knutan måste opereras bort. Han säger att han vid detta samtal inte använt ordet cancer, speciellt som tumören inte var PAD-verifierad.

Bedömning och beslut

Nämnden anser att besked om en allvarlig sjukdom inte bör lämnas per telefon utan vid ett personligt sammanträffande, men att det finns situationer då ett telefonbesked är nödvändigt. Läkarens behandling av patienten var rent medicinskt adekvat. Han har också lämnat en tillfredsställande förklaring till varför han informerat henne om sjukdomen per telefon. Exakt vad som sagts vid telefonsamtalet, har inte gått att klarlägga. Utredningen ger dock inte stöd för annat än att läkaren fullgjort sina skyldigheter i yrkesutövningen. Anmälan lämnades utan åtgärd.

Tvångsvård för somatisk behandling

Anmälare: Patienten
Anmälda: Underläkare vid medicinklinik och överläkare vid psykiatrisk klinik
Orsak: Behandling av lungemboli mot patientens vilja.
HSAN 1133/99

En 53-årig kvinna med kroniska de-